

Załącznik nr 2
do uchwały Nr
Rady Powiatu Dąbrowskiego
w Dąbrowie Tarnowskiej
z dnia

**PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ
NA LATA 2026-2030**

Dąbrowa Tarnowska, 2025 r.

WSTĘP.....	2
1. Kryteria formalno- prawne	3
2. Podstawowe założenia Programu	3
2.1. Adresaci programu.....	5
2.2. Nabór uczestników.....	5
2.3. Kierowanie do udziału w Programie i obowiązki uczestnika	6
2.4. Reguły uczestnictwa	6
2.5. Założenia merytoryczne i treści edukacyjne.....	7
2.6. Zakres treści edukacyjnych.....	8
2.7. Sposób realizacji (formy i metody pracy, realizatorzy, założenia organizacyjne)	9
2.8. Cele Programu i zakładane rezultaty	11
2.9. Monitoring i ewaluacja	12
3. Źródło finansowania	13

WSTĘP

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową stanowi istotny element systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Jego głównym celem jest zatrzymanie przemocy poprzez zmianę postaw, przekonań oraz zachowań osób ją stosujących, a także rozwijanie umiejętności niezbędnych do budowania relacji opartych na szacunku, partnerstwie i dialogu. Program wpisuje się w krajowe i lokalne działania na rzecz ochrony rodzin oraz w obowiązujące standardy pracy ze sprawcami przemocy domowej.

Dotychczas podejmowane działania pomocowe koncentrowały się przede wszystkim na wsparciu osób doznających przemocy, podczas gdy oddziaływania wobec sprawców miały głównie charakter represyjny, oparty na konsekwencjach prawnych. Choć działania te były niezbędne, ich skuteczność w zakresie trwałego zatrzymania przemocy okazała się niewystarczająca. Brakowało szeroko dostępnych programów, które pozwalałyby osobom stosującym przemoc na realną zmianę zachowań poprzez rozwój kompetencji emocjonalnych i społecznych.

W związku z tym pojawiła się potrzeba opracowania oraz realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc domową. Ich zadaniem jest stosowanie oddziaływań edukacyjnych, socjalizacyjnych i psychologicznych, które prowadzą do zmiany postaw, świadomości oraz utrwalconych wzorców zachowań przemocowych. Realizacja takich programów stwarza szansę nie tylko na zatrzymanie przemocy, ale również na jej długotrwałą profilaktykę – wykorzystując techniki terapeutyczne i rozwojowe, a nie wyłącznie interwencje karno-administracyjne.

Powiatowy Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc Domową na lata 2026–2030 (zwany dalej „Programem”) stanowi integralny element działań realizowanych w ramach Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026–2030. Jego wdrożenie jest istotnym krokiem w kierunku systemowego i kompleksowego oddziaływania na zjawisko przemocy domowej oraz budowania bezpiecznego, wspierającego i sprzyjającego zmianie środowiska dla rodzin zamieszkujących na terenie powiatu dąbrowskiego.

Zakres oraz kierunki oddziaływań Programu zostały oparte na wynikach diagnozy sytuacji rodzin zagrożonych przemocą w Powiecie Dąbrowskim, ze szczególnym uwzględnieniem profilu osób stosujących przemoc domową. Diagnoza ta, zawarta w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób

Doznających Przemocy Domowej na lata 2026–2030, pozwoliła na identyfikację najważniejszych potrzeb w obszarze pracy ze sprawcami, zdefiniowanie skali zjawiska, charakterystycznych form przemocy oraz czynników utrwalających zachowania przemocowe. Wnioski z analizy stały się podstawą do zaplanowania adekwatnych działań korekcyjno-edukacyjnych, odpowiadających na realne potrzeby mieszkańców powiatu i zwiększających skuteczność oddziaływań pomocowych.

1. Kryteria formalno- prawne

Obowiązek realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową wynika z ustawowych zadań określonych w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024r., poz. 1673):

- z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.),
- Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno–edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. z 2023 r. poz. 1163),
- Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno–terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1164).

2. Podstawowe założenia Programu

U podstaw oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową leżą następujące kluczowe założenia¹:

- 1) **Najwyższą wartością jest bezpieczeństwo osób dotkniętych przemocą**, dlatego wszelkie działania podejmowane w ramach programu ukierunkowane są na jego zapewnienie.
- 2) **Uczestnik programu ponosi pełną odpowiedzialność za własne zachowania** –

¹ Zgodnie z dokumentem pn. Małopolskie Ramowe Programy, stanowiącym załącznik nr 1 do Uchwały nr 829/24 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 16.04.2024r.

celem działań jest uświadomienie, że przemoc jest świadomym wyborem sprawcy, a nie konsekwencją zachowania ofiary czy zewnętrznych okoliczności.

- 3) **Niedopuszczalne jest przerzucanie winy lub współodpowiedzialności na osobę doznającą przemocy.** Sprawca zobowiązany jest do przyjęcia odpowiedzialności za swoje czyny oraz ich skutki.
- 4) **Przemoc stanowi zachowanie nabyte i utrwalone,** które może dawać sprawcy określone „korzyści”, ale również wiąże się z konsekwencjami. Zmiana zachowań agresywnych jest możliwa na każdym etapie życia.
- 5) **Zjawisko przemocy ma charakter złożony,** dlatego skuteczne powstrzymanie zachowań przemocowych wymaga podejścia wielokierunkowego, opartego na współpracy wielu służb i specjalistów.
- 6) **Realizacja programu odbywa się na podstawie kontraktu** zawieranego z uczestnikiem, określającego zasady, oczekiwania oraz wzajemne zobowiązania.

W procesie realizacji działań korekcyjno-edukacyjnych szczególnie istotne jest:

- **Indywidualne podejście do uczestników programu,** z uwzględnieniem ich sytuacji życiowej, stopnia motywacji oraz poziomu gotowości do zmiany.
- **Przestrzeganie wysokich standardów etycznych i merytorycznych,** opartych na aktualnej wiedzy, wynikach badań oraz sprawdzonych metodach pracy.
- **Dbłość o dobór treści i form pracy,** tak aby prowadziły do realnej zmiany postaw i zachowań, wzmacniały odpowiedzialność osobistą oraz eliminowały zachowania przemocowe.
- **Stała współpraca międzyinstytucjonalna,** sprzyjająca spójności podejmowanych działań oraz zapewniająca kompleksowe wsparcie procesu zmiany.
- **Prowadzenie zajęć przez osoby posiadające kwalifikacje określone w obowiązujących przepisach prawa,** w szczególności w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. 2023 poz. 1163).

2.1. Adresaci programu

Wszystkie cele i działania zaplanowane do realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych mają głównie za cel zmianę postaw i zachowań osób stosujących przemoc domową. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową w szczególności obejmują:

- osoby samodzielnie zgłaszające się,
- osoby kierowane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności,
- osoby objęte procedurą „Niebieskiej Karty” kierowane przez zespół interdyscyplinarny,
- osoby zobowiązane przez inne organy, instytucje i organizacje.

Z udziału w Programie mogą zostać wykluczone osoby, które:

- znajdują się w stanie uzależnienia od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, z wyjątkiem osób, które ukończyły program psychoterapii uzależnień,
- wykazują poważne zaburzenia natury emocjonalnej, w szczególności o charakterze osobowościowym (np. zaburzenia z pogranicza),
- pozostają w aktywnej fazie choroby psychicznej uniemożliwiającej udział w zajęciach grupowych lub indywidualnych.

W sytuacji, gdy udział w programie nie jest możliwy, prowadzący lub realizator programu informuje osobę o innych formach specjalistycznego wsparcia oraz kieruje ją do odpowiednich placówek świadczących pomoc terapeutyczną lub leczniczą.

2.2. Nabór uczestników

Nabór uczestników do Programu realizowany jest przede wszystkim poprzez upowszechnianie informacji dotyczących jego realizacji. Informacje te przekazywane są z wykorzystaniem dostępnych kanałów komunikacji, takich jak strony internetowe instytucji świadczących pomoc, materiały informacyjne (np. ulotki, plakaty), akcje i kampanie informacyjne oraz inne formy przekazu społecznego. Rekrutacja prowadzona jest również we współpracy z podmiotami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz jego członkami.

2.3. Kierowanie do udziału w Programie i obowiązki uczestnika

Zgodnie z art. 9b ust. 2 pkt 9 oraz ust. 8 pkt 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, na wniosek członków grupy diagnostyczno-pomocowej, Zespół Interdyscyplinarny może skierować osobę stosującą przemoc domową do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym. Osoba, wobec której wydano takie skierowanie, jest zobowiązana do dopełnienia następujących obowiązków:

1. Zgłoszenia się do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową.
2. Przedłożenia grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programie, w terminie określonym w ustawie.
3. Uczestniczenia i ukończenia programu korekcyjno-edukacyjnego w czasie wyznaczonym przez podmiot realizujący działania programowe.
4. Przekazania grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenia potwierdzającego ukończenie programu korekcyjno-edukacyjnego.

2.4. Reguły uczestnictwa

1. Udział w Programie jest bezpłatny.
2. Warunkiem przystąpienia do Programu jest podpisanie kontraktu oraz rozpoczęcie udziału w zajęciach. Kontrakt określa zasady uczestnictwa i obejmuje w szczególności:
 - 1) obowiązek regularnego uczestniczenia w zajęciach oraz konsekwencje wynikające z niestosowania się do tego wymogu,
 - 2) zobowiązanie do powstrzymywania się od zachowań przemocowych wobec członków rodziny oraz innych osób,
 - 3) zobowiązanie do abstynencji od alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych podczas uczestnictwa w Programie,
 - 4) obowiązek zachowania bezpiecznego, zgodnego z zasadami współżycia społecznego sposobu funkcjonowania w trakcie zajęć,
 - 5) informację o monitorowaniu sytuacji rodzinnej uczestnika na czas trwania programu.

2.5. Założenia merytoryczne i treści edukacyjne

1. Założenia Programu czerpią z różnych podejść i modeli pracy ze sprawcami przemocy domowej. Jego fundament teoretyczny stanowi połączenie wybranych koncepcji oraz metod psychologicznych, pedagogicznych i społecznych. W procesie realizacji Programu wykorzystywane mogą być m.in.: elementy teorii systemów rodzinnych, ujęcie społeczno-kulturowe, model władzy i kontroli w relacjach, podejście poznawczo-behawioralne, model Duluth, analiza transakcyjna, treningi rozwijające kompetencje społeczne (m.in. asertywność, zastępowanie agresji, samokontrola), a także elementy terapii uzależnień oraz inne sprawdzone metody pracy. Dobór konkretnych narzędzi i technik zależy od kwalifikacji oraz doświadczenia prowadzących, a także od specyfiki grupy uczestników, co pozwala na elastyczne i adekwatne dopasowanie oddziaływań do ich potrzeb.

2. Zasadniczą część Programu stanowią cztery kluczowe filary pracy z uczestnikami:

- **Edukacja** – przekazywanie wiedzy dotyczącej uwarunkowań społecznych, kulturowych i obyczajowych sprzyjających lub przeciwdziałających przemocy domowej oraz konfrontowanie uczestników ze stereotypami, które ją normalizują lub usprawiedliwiają.
- **Promocja wartości i idei** – promowanie postaw opartych na szacunku dla godności człowieka, dobrej rodziny, równości kobiet i mężczyzn, poszanowania praw dzieci oraz odpowiedzialności za własne decyzje i postępowanie, w tym za ochronę osób słabszych.
- **Stosowanie procedur behawioralno-poznawczych** – wykorzystanie metod i technik poznawczo-behawioralnych, umożliwiających identyfikację, modyfikację i eliminowanie przekonań oraz zachowań utrwalających przemoc.
- **Uczenie umiejętności** – nabywanie i ćwiczenie umiejętności komunikowania się w sposób konstruktywny, bez przemocy, oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych.

3. Wskazana treść merytoryczna realizowana jest w ramach trzech głównych bloków programowych:

1) Moduł edukacyjny

Celem tego modułu jest zwiększenie świadomości uczestników na temat natury przemocy i jej funkcjonowania w systemie społecznym, rodzinnym i kulturowym. Edukacja obejmuje m.in.:

- zrozumienie mechanizmów przemocy oraz sposobów jej utrwalania w procesie socjalizacji i uczenia się ról społecznych,
- konfrontowanie przekonań i usprawiedliwień stosowanych przez osoby dopuszczające

się przemocy,

- uświadomienie negatywnych konsekwencji przemocy dla najbliższych i relacji rodzinnych,
- przygotowanie do przejęcia pełnej odpowiedzialności emocjonalnej, moralnej i społecznej za własne zachowanie oraz rozpoczęcie procesu zmiany.

2) Praca nad przekonaniem i postawami

Ten obszar służy analizie osobistych wartości, postaw, norm, przekonań i emocji, które prowadzą do zachowań przemocowych lub je wzmacniają. Ważnym elementem jest:

- identyfikacja i kwestionowanie przekonań wspierających stosowanie przemocy,
- rozwijanie alternatywnych, konstruktywnych systemów wartości i sposobów reagowania,
- zastępowanie postaw dominacji, kontroli i uprzedmiotowienia – postawami opartymi na partnerstwie, szacunku i współodpowiedzialności.

3) Zmiana zachowań i rozwój umiejętności

Celem modułu jest praktyczne ćwiczenie nowych sposobów działania i reagowania.

Uczestnicy mają możliwość:

- trenowania umiejętności rozwiązywania konfliktów bez przemocy,
- stosowania strategii i narzędzi pozwalających kontrolować impulsywne reakcje,
- budowania relacji partnerskich i równorzędnych, pozbawionych dominacji i agresji,
- wprowadzania odpowiedzialnych decyzji oraz utrzymywania zmian w życiu codziennym.

2.6. Zakres treści edukacyjnych

Dobór treści uwzględnia cele Programu, czas trwania zajęć oraz specyfikę grupy uczestników. Do kluczowych zagadnień realizowanych w ramach części edukacyjnej należą:

- **Spoleczno-kulturowe uwarunkowania przemocy domowej** – stereotypy dotyczące płci, ról społecznych i relacji rodzinnych, przekazy kulturowe wzmacniające przemoc, różnice wynikające z socjalizacji kobiet i mężczyzn.
- **Władza i kontrola w relacjach** – potrzeba dominacji i kontroli jako czynnik przemocy, mechanizmy obwiniania ofiar, różnica między agresją a asertywnością, proces wiktylizacji oraz przejmowanie odpowiedzialności za własne decyzje.

- **Samokontrola i praca nad impulsami** – rozpoznawanie sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe, techniki zatrzymania reakcji („przerwa na ochłonięcie”), opracowanie indywidualnych planów bezpieczeństwa i zapobiegania agresji.
- **Uzależnienia a przemoc** – zrozumienie związku między nadużywaniem substancji psychoaktywnych a zachowaniami przemocowymi, przy czym akcentuje się, że alkohol i inne środki nie są przyczyną przemocy, lecz mogą obniżać kontrolę zachowań.
- **Komunikacja interpersonalna** – rozwijanie umiejętności rozpoznawania i wyrażania emocji, empatycznego słuchania, prowadzenia rozmów z poszanowaniem granic i godności drugiej osoby, negocjacji i mediacji w sytuacjach konfliktowych.
- **Pozytywne wzorce i wartości** – budowanie odpowiedzialności za bezpieczeństwo rodziny, uczciwość, konstruktywność, partnerstwo, poszanowanie uczuć, poglądów i potrzeb partnerki/partnera oraz równy podział obowiązków i praw w rodzinie.
- **Przemoc seksualna** – rozpoznawanie zachowań seksualnych naruszających granice drugiej osoby, świadomość nadużyć i sposobów ich zapobiegania.
- **Wpływ przemocy na dzieci i wychowanie bez przemocy** – skutki przemocy dla rozwoju dzieci, praca nad zmianą autorytarnego stylu wychowawczego, wzmacnianie kompetencji rodzicielskich opartych na szacunku i bezpieczeństwie.
- **Szacunek wobec osób starszych i osób z niepełnosprawnościami** – rozwijanie postaw troski, empatii i zrozumienia wobec osób szczególnie narażonych na przemoc, nauka reagowania na sytuacje wynikające z ograniczeń wiekowych lub zdrowotnych drugiej osoby.

2.7. Sposób realizacji (formy i metody pracy, realizatorzy, założenia organizacyjne)

1. Program może być realizowany w formie indywidualnych lub grupowych spotkań stacjonarnych. W uzasadnionych sytuacjach dopuszcza się prowadzenie zajęć z wykorzystaniem narzędzi komunikacji elektronicznej na odległość. Łączny wymiar programu nie powinien być mniejszy niż 60 godzin.

2. Podstawową formą pracy jest niewielka grupa licząca maksymalnie 15 osób, utworzona na podstawie przeprowadzonego naboru. W trakcie trwania edycji – po konsultacji z prowadzącymi – możliwe jest przyjęcie kolejnych uczestników. Spotkania grupowe odbywają się co najmniej raz w tygodniu i trwają minimum 3 godziny.

3. Za osobę, która **przystąpiła** do Programu uważa się osobę, dla której przeprowadzono rozpoznanie diagnostyczne, która podpisała indywidualny kontrakt oraz uczestniczyła w co najmniej trzech spotkaniach ze specjalistą/ami prowadzącym/i program.

4. Za osobę, która **ukończyła** Program uważa się osobę, dla której przeprowadzono rozpoznanie diagnostyczne, która podpisała indywidualny kontrakt oraz uczestniczyła w minimum 75% godzin zajęć zaplanowanych w ramach Programu.

5. Za osobę, która **uczestniczyła** w Programie uważa się osobę, dla której przeprowadzono rozpoznanie diagnostyczne, która podpisała indywidualny kontrakt oraz uczestniczyła w minimum 50% godzin zajęć zaplanowanych w ramach Programu.

6. Zajęcia korekcyjno-edukacyjne powinny odbywać się poza miejscem udzielania pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej. W przypadku realizacji programu w tym samym miejscu, w którym udziela się pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, należy zadbać o bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej.

7. Pomieszczenia, w którym są realizowane programy winny spełniać następujące standardy:

- pomieszczenie do pracy grupowej- sala na ok. 10-15 osób z możliwością ułożenia w krąg krzeseł-fotele, tablica flipchartowa;
- pomieszczenie do pracy indywidualnej - pokój / miejsce do spotkań klienta i terapeuty bez obecności innych osób; 2 krzesła-fotele, tablica flipchartowa.

8. Program realizowany jest przez osoby posiadające kwalifikacje określone w § 6 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. 2023 poz. 1163).

9. Po ukończeniu programu możliwe jest uczestnictwo w programie psychologiczno – terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową w celu utrzymania i/lub pogłębienia wyuczonych pozytywnych zmian nabytych podczas programu korekcyjno – edukacyjnego lub uczestnictwo w kolejnych edycjach programu.

10. Program realizowany jest również zgodnie z ramowymi programami oraz rekomendacjami/wytycznymi dotyczącymi realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową opracowanymi przez Samorząd Województwa Małopolskiego i Wojewodę Małopolskiego.

2.8. Cele Programu i zakładane rezultaty

Realizacja Programu ukierunkowana jest na osiągnięcie trwałych zmian w postawach, zachowaniu i sposobie funkcjonowania osób stosujących przemoc domową. W szczególności zakłada się osiągnięcie następujących rezultatów:

1. Realizacja działań diagnostycznych, edukacyjnych oraz warsztatowych ma służyć uświadomieniu uczestnikom, czym jest przemoc domowa, jakie mechanizmy nią rządzą oraz jakie niesie skutki dla osób jej doświadczających. Efektem uczestnictwa w Programie powinno być rozpoznanie przez sprawcę własnych zachowań przemocowych, nabycie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów bez użycia agresji, rozwój kompetencji w zakresie wyrażania uczuć w sposób niekrzywdzący, budowanie partnerskich relacji w rodzinie oraz umiejętność korzystania ze wsparcia oferowanego przez instytucje i otoczenie społeczne.

2. Zakłada się, że realizacja Programu przyczyni się w szczególności do:

- zmiany przekonań uczestników dotyczących stosowania przemocy w rodzinie i jej uzasadniania,
- zatrzymania zachowań przemocowych wobec bliskich oraz zmniejszenia ryzyka ponownego ich wystąpienia,
- rozwijania umiejętności samokontroli, regulacji emocji oraz konstruktywnego radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, w tym złością, frustracją czy poczuciem krzywdy,
- ograniczenia stosowania siły i przemocy w relacjach interpersonalnych,
- podniesienia świadomości uczestników na temat zjawiska przemocy domowej, jej skutków i konsekwencji prawnych oraz społecznych,
- rozszerzenia repertuaru zachowań uczestników o alternatywne, bezpieczne i nieagresywne sposoby budowania relacji opartych na wzajemnym szacunku i partnerstwie,
- nabycia wiedzy i umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez stosowania przemocy,
- uznania przez osobę stosującą przemoc osobistej odpowiedzialności za swoje zachowania oraz ich skutki,
- zwiększenia wiedzy o możliwościach podjęcia terapii lub innych form specjalistycznego wsparcia dla osób stosujących przemoc

Cel główny: Zmiana postaw i zachowań osób stosujących przemoc domową				
Cel szczegółowy : Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową				
Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy / Partnerzy	Planowany termin realizacji	Wskaźniki
Dostępność oferty działań wobec osób stosujących przemoc domową	Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Zadanie o charakterze ciągłym – min. raz w roku	Liczba osób uczestniczących w programie – 13 rocznie Liczba osób, które ukończyły program -10 rocznie
Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie realizacji programów wobec osób stosujących przemoc domową	Przekazywanie informacji dotyczących jednostek, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc domową na terenie powiatu dąbrowskiego	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Zadanie o charakterze ciągłym – min. raz w roku	Liczba opublikowanych/przekazanych informacji – 100 szt. rocznie

2.9. Monitoring i ewaluacja

1. Monitoring i ewaluacja działań realizowanych w ramach Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową obejmują m.in.:

- ocenę tzw. „miękkich rezultatów” procesu edukacyjno-terapeutycznego, odnoszących się do zmian w postawach uczestników wobec przemocy, umiejętności kontrolowania złości i agresji oraz opinii uczestników na temat przebiegu, formy i wartości merytorycznej zajęć (np. w formie informacji zwrotnej),
- analizę skuteczności poszczególnych etapów Programu, m.in. poprzez

przeprowadzanie ankiet przed rozpoczęciem udziału w zajęciach oraz po ich zakończeniu, odnoszących się do zakresu przyswojonych treści oraz oceny jakości oddziaływań.

2. Monitorowanie realizacji Programu prowadzone jest na bieżąco przez cały okres trwania danej edycji. Podczas ostatniego spotkania uczestnicy dokonują podsumowania swojego udziału poprzez udział w ewaluacji końcowej, w szczególności poprzez wypełnienie ankiety oceniającej.
3. Przykładowe metody monitoringu uczestników:
 - podsumowanie udziału w programie na ostatnim spotkaniu,
 - obserwacja uczestników przez prowadzących program w trakcie spotkań,
 - zwrócenie się z pisemną prośbą do instytucji (Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny itp.) o sprawdzenie aktualnej sytuacji uczestnika,
 - rozmowa z rodziną i instytucjami udokumentowana notatką
4. Coroczna ocena realizacji Programu będzie przedstawiana w formie sprawozdania, stanowiącego część rocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, przedkładanego Radzie Powiatu Dąbrowskiego w Dąbrowie Tarnowskiej.

3. Źródło finansowania

Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową stanowi zadanie z zakresu administracji rządowej, wykonywane przez powiat. Na ten cel powiat otrzymuje dotację celową z budżetu państwa. Ponadto w realizację Programu angażowane są środki własne oraz zasoby kadrowe Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej.